

KÉRDÉSEK

I. ÉLŐLÉNYEK

A) Egy vagy több élőlény

1. Általánosságok, az életvitelre vonatkozó, lelki, társadalmi tulajdonságok

1. Tíz húz négyet.
2. Félrehányja culáját, úgy szüli meg pulyáját.
3. Az érzéketlen teremtés eleven piros szemekkel hunyorgat.

2. Az élet különböző szakaszai, az évszakok

4. Mi születik csak azért, hogy tüstént meghalhasson?
5. Négy évig elmaradok, azután hazajövök, s testvéreim között helyet foglalok.
6. Kétszer születik, egyszer hal.
7. Minél többször elveszik éltemet, annál tovább élek.
8. Mióta a világ van, mindig volt,
Míg a világ lesz, mindig lesz,
Mégsem lesz esztendő.
9. Mihelyt meglesz, mindjárt megmar,
Mihelyt megmar, mindjárt meghal.
10. Most itt van, most megcsíp, most elmegyén, most meghal.
11. Sohasem volt, nem is lesz:
Mégis eszik húst, ha lesz.
12. Nem születik, nem is hal meg, Istennek szolgált, mégsem üdvözült.

13. Életem elején én legnagyobb vagyok,
Életem utóján szintén oly nagy vagyok;
Életem közepén olyan kicsiny vagyok,
Hogy egy lépéssel átalugorhatod.
14. Reggel négy lábon mászik, délben két lábon jár, este meg
háromon botorkál.
15. Míg ifjú, veszteg áll,
Ha megvénül, táncot jár.
16. Míg fiatal: csak áll; ha megvénül: ugrál.
17. Míg él, mindig áll,
Holta után szaladgál.
18. Míg él, mindig fut,
holta után mindig lop.
19. Míg éltem, élőket tartottam; hogy megholtam, élőket hor-
dozok, s élők felett járok.
20. Erdőn lettem, megölettem,
Halva éneklővé lettem.
21. Amíg él: vörös, ha megholt: fekete.
22. Élve barna, holtan piros.

3. Szabályos viselkedés

a) Mozgás

23. Mi az: a házban jár, héjban jár, udvarban jár, ház körül jár,
hosszú botja van?
24. Énekelve megy a kúthoz, s sírva jön vissza. Mi ez?
25. Feketén bemegy, s vörösen kijön.
26. Úton megyen, picit les.
27. Úton megy a tipetopa,
Hátán viszi genyegonya.

28. Hegyen megyen henderi,
Hátán viszi kenderit;
Ha nem szánnám henderit,
Meggyújtánám kenderit.
29. Ut-fut, minden házhoz befut.
30. Öklömnyi falut fut.
31. Ut-fut picike,
Miért fut picike?
Azért fut picike,
Hogy teljék a bögye.
32. Fut, fut, ficereg,
S úgy tölti a horpaszát.
33. Fut, fut, célt nem ér,
Vár feketére fehért.
34. Diribdarab, mégis szalad.
35. Egy lyukon megy be, hármon jön ki, mikor mind a hármon
kijött, akkor van benne. Mi az?

b) Egyéb tevékenység

36. Ha ütik, jajgat,
Ahová megy, ott marad.
37. Fin-fán, palotán, kis ablakon kukucskál.
38. Littylyotty, minden háznál egy totty.
39. Négy cséve egy célba lő.
40. Híjon áti sót kér.
41. Vékony gátat fon.
42. Ha bántják: szuszog, ha nem bántják: kocog.
43. Aki Sárvárt látni akarja, Fejérvárt át kell vágnia.

FELELETEK

I. ÉLŐLÉNYEK

A) Egy vagy több élőlény

1. Általánosságok, az életvitelre vonatkozó, lelki, társadalmi tulajdonságok

1. Tehénfejés.
2. Uborka. [cula: lány, pulya: fiú]
3. Cseresznye.

2. Az élet különböző szakaszai, az évszakok

4. A most, azaz a jelen pillanat.
5. Szökőesztendő.
6. Csirke (mint tojás, mint csirke).
7. Gyertya. [minél gyakrabban eloltják]
8. Hold.
9. Tűzszikra.
10. Szikra.
11. Vén leányból fiatal menyecske.
12. Szamár, mely nem születik, hanem csikóztatik, nem hal meg, hanem döglik, s Isten fiának szolgált.
13. Ember árnyéka.
14. Gyermek, férfi, öregember.
15. Barlangó. [szúrós, homoki gyomnövény]
16. Gyümölcs a fán.
17. Ördögszekér.
19. Egy tölgyfa, melyből csónakot csináltak. (Míg élt, disznókat tartott makkjával; mint csónak embereket hord, s halak felett jár.)
20. Hegedű.
21. Szén.
22. Rák.

3. Szabályos viselkedés

a) Mozgás

- 23. Macska. (Héj a dunántúli nyelvjárásban padlás.)
- 24. Korsó.
- 25. Lapocka.
- 26. Tövis. (Amennyiben a húst kicsinyítve picinek mondják, s így alkalmazzák a lábra is.)
- 27. Birka (gyapjas).
- 28. Juh.
- 29. Út.
- 30. Kovász.
- 31. Orsó.
- 32. Orsó.
- 33. Malomkerék.
- 34. Szekér.
- 35. Ing.

b) Egyéb tevékenység

- 36. Szög.
- 37. Dió.
- 38. Mosodó [mosogatórongy].
- 39. Tehén négy csecse a fejőkébe.
- 40. Retek. [híj: padlás]
- 41. Tű [és varrás].
- 42. Sündisznó.
- 43. A tojás sárgáját aki látni akarja, annak a fehérjét át kell vágnia.

4. Szabályos testfelépítés és viselkedés

- 44. Bolha.
- 45. Bolha.
- 46. Bolha.